

Крістіна Де Стефано

ОРІАНА ФАЛЛАЧІ

ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ

Переклад Любові Котляр

*Quest'opera è stata tradotta con il contributo del Centro per il libro
e la lettura del Ministero della Cultura italiano*

*Цей твір перекладено за підтримки Центру книги та читання
Міністерства культури Італії*

CENTRO
PER IL LIBRO
E LA LETTURA

Cristina De Stefano

ORIANA UNA DONNA

Rizzoli

Крістіна Де Стефано

ОРІАНА ФАЛЛАЧІ. ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ

*З італійської переклала
Любов Котляр*

ВИДАВНИЦТВО АНЕТТИ АНТОНЕНКО
ЛЬВІВ

УДК 811.131.1

C-82

Крістіна Де Стефано

ОРІАНА ФАЛЛАЧІ. ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ

Роман

З італійської переклала Любов Котляр

Перекладено за виданням:

Cristina De Stefano

Oriana

Una donna

© 2013 Cristina De Stefano

© 2013 RCS Libri S.p.A., Milano

Published by arrangement with Agenzia Letteraria Roberto Santachiara

ISBN 978-88-17-06898-7

Крістіна Де Стефано майстерно відтворює життя легендарної італійської журналістки Оріани Фаллачі — жінки, яка змінила уявлення про роль репортера в політиці й суспільстві. Її інтерв'ю стали подіями світового масштабу: вона сміливо ставила гострі запитання найвпливовішим людям епохи — Генрі Кіссінджеру, Ясиру Арафату, Айятолі Хомейні, Голді Меїр, Індірі Ганді, Віллі Брандту та Муаммару Каддафі.

Де Стефано описує не лише професійну кар'єру Фаллачі, а й її суперечливий, сильний і глибоко емоційний характер.

Книжка відкриває нові грані жінки, яка говорила правду там, де інші мовчали, і назавжди залишила слід у світовій журналістиці.

Усі права застережено. Жодної частини цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати в будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко».

© 2013 Cristina De Stefano

© 2013 RCS Libri S.p.A., Milano

© 2016-2017 Rizzoli Libri S.p.A./BUR Rizzoli, Milano

© 2018 Mondadori Libri S.p.A., originally published by Rizzoli BUR, Milano, Italy

Published by arrangement with Agenzia Letteraria Roberto Santachiara and ELKOST International Literary Agency

© Любов Котляр, український переклад, 2025

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2025

ISBN 978-617-553-104-4

У тебе буде зовсім мало часу, щоб зрозуміти і діяти. Час, який тобі дають, — отой, який називають життям, — триває зовсім мало. А тому все має відбуватися дуже швидко.

Літак у темряві пролітає над безкрайнім океаном. Несподівано ілюмінатори заливає світло. «Поглянь, Оріано, північне сяйво», — шепоче племінник. Вона не відповідає. Сонна, млява через фізичну слабкість. Сидить у кріслі з відкидною спинкою, вкрившись шубою. Мерзне, хоча літо ще не скінчилося. Сьогодні — четверте вересня 2006 року, й Оріана Фаллачі повертається до Флоренції.

Рак уже на фінальній стадії. На стандартні рейси з Нью-Йорка її не змогли прийняти в такому стані. Довелося вдатися до приватних послуг. Ось уже кілька тижнів вона харчується лише водою з цукром і важить якихось кілограмів тридцять. Якщо по правді, то все своє життя вона була худорлявою. Сорок два кілограми при зрості метр п'ятдесят шість. Щодо цього вона завжди іронізувала: «Люди, зустрівшись зі мною вперше, дивуються такій крихітності. А я розкидаю руки в боки й кажу: «Отак!»

Ту подорож додому захотіла вона сама. Ось уже майже п'ятдесят років Оріана мешкає в Нью-Йорку, однак їй хочеться, аби все скінчилося там, звідки починалося. Салон літака занурений у напівтемряву, щоб світло не шкодило її хворим очам. Поряд із нею — дві лікарки, готові в будь-яку хвилину прийти на допомогу. Але протягом усього польоту Оріана сидить непорушно, замкнувшись у собі, поринувши у спомини. Флоренція поволі наближається, несучи з собою минуле.

1. Родина, де ніхто не усміхається

«Мені нічого не відомо про те, як познайомилися мої батько й мати. Єдина підказка, яка допомагає мені розгадати ту таємницю, — це кинута мамою фраза: “А все через той капелюх із вишнями”». Оця деталь подобалася їй у дитинстві найбільше з усіх родинних легенд: отой яскраво-червоний капелюх, який роками несли як прапор і який згодом, перемістившись із пам’яті матері до пам’яті доньки, дасть назву написаному Оріаною роману «Капелюх, укритий вишнями». Більше ми нічого не знаємо, можемо хіба що уявляти.

* * *

Напевно, це сталося одного дня наприкінці літа 1928 року на якійсь із флорентійських вуличок, в один із тих сонячних днів, що так і манять надвір. Едоардо Фаллачі має двадцять чотири роки і обмаль грошей у кишенях. Працює підмайстром у різьбяр по дереву і мешкає з батьками. Мріє емігрувати до Аргентини в пошуках багатства. Невисокий на зріст, але з вродливим широким обличчям і пронизливим поглядом блакитних очей. Тоска Кантіні — гарненька 22-річна дівчина, донька скульптора-анархіста, рано втратила матір, змалечку підробляє у двох швачок, які її щиро полюбили і виростили як справжню синьйорину. Підшукали їй навіть одну замовницю, котра хоче повезти її з собою до Парижа як особисту компаньйонку. Однак того вересневого дня Тоска вирішує надягти вишуканий капелюшок, прикрашений червоними ягодами, який так вдало підкреслює гармонійні риси її личка з високими вилицями. «Які гарні вишні!» — галантно звертається до

неї Едоардо. Оріану зачали трохи згодом, під час поїздки на гору Морелло.

* * *

«Моя мама завжди розповідала, що не хотіла мене, коли була вагітна мною. А оскільки в ті часи, щоб викликати викидень, пили “англійську сіль”, вона й собі пила її щовечора, аж до четвертого місяця вагітності. Та одного разу, коли вона вже підносила склянку до рота, я повернулася в її животі. Ніби хотіла сказати: “Я хочу народитися!” І тоді вона — раз! — і вилила гірку сіль до горщика з квітами. “Отак ти й народилася”, — казала вона». Насправді Тоска мріє про зовсім інше життя. Хоче побачити світ, спілкуватися з митцями. У неї багато друзів серед флорентійської богемі, насамперед — художник Оттоне Розай, який упадає за нею. «Мати казала, що він був “показним високим чоловіком”. На відміну від мого низькорослого худорлявого батька».

Коли стає очевидним, що вагітності не позбутися, Едоардо приводить Тоску до себе додому, щоб познайомити з батьками. Мати Джако́ма, відома своєю гризливою вдачею, приймає дівчину непривітно і робить усе, щоб продемонструвати їй свою неприязнь. Батько Антоніо ставиться до Тоски з симпатією, що лише погіршує ситуацію. Тоска швидко перетворюється на таку собі Попелюшку в домі. «Один із моїх найперших дитячих споминів — моя мати, яка плаче, миючи посуд у тазику». Ота мати, наділена чималим розумом, але змушена обслуговувати всю родину, залишає глибокий слід у свідомості Оріани. В багатьох інтерв'ю вона згадувала, як мати першою підштовхувала її до амбітних планів. «Саме мама мені приказувала, інколи крізь сльози: “Не роби як я! Не перетворися на рабиню для своїх чоловіка й дітей! Навчайся, подорожуй світом, учися!” А я й не хотіла наслідувати маму, хотіла помститися за неї». У 1977 році, отримуючи почесний

диплом Колумбійського коледжу Чикаго, у своїй промові подяки Оріана скаже: «Присвячую цей почесний диплом моїй матері, Тосці Фаллачі, яка не змогла навчатися в університеті, тому що була жінкою і незаможною у ті часи, коли жінкам та біднякам учитись не дозволялося».

* * *

Коли дівчинка з'явилася на світ 29 червня 1929 року, її охрестили Оріаною. Незвичне ім'я, як для тих часів. На таке рішення батьків, хоча й бідних, однак захоплених читанням і літературою, надихнув образ герцогині Германтської, однієї з головних постатей прози Пруста. «Ти не була червоною і зморшкуватою, як інші немовлята, — завжди казала мама. — Ти була біленька, гладенька і гарненька. І ніколи не плакала. Всі дітки плачуть. А ти — ніколи. Завжди мовчала. Дивилася, роздивлялася нас і все навколо і мовчала. А тому на восьмий день я навіть злякалася. Думала, що ти народилася без голосових зв'язок, і понесла тебе до лікаря, який тебе оглянув і сказав: “Ні-ні. Все у неї є”. Полоскотав тобі п'яти, і ти залилася дзвінким сміхом».

У домівці по вулиці П'яджоне, де народилася Оріана, жили всі гуртом: батьки, баба з дідом, неодружені сестри батька. Вже дорослою вона згадуватиме її у найменших подробицях і поступово забере її з собою, одну частину за іншою: розписаний комод — до Нью-Йорка, ліжко батьків і шафу для книжок із зашклюденими дверцятами — до своєї квартири у Флоренції, обідній стіл зі світлиці — до заміської садиби.

З вікон видно все місто, на першому плані — баня Брунеллескі та дзвіниця Джотто, а далі за ними, куди не кинь оком, — дахи й мости Флоренції. В одній із кімнат стоїть шевська колодка діда, який самотужки ремонтує взуття всіх членів родини. Оріана годинами захоплено спостерігає за ним й охоче допомагає в роботі. Дівчинка навчилася

триматися подалі від баби Джакоми, яка завжди сердита і рука в неї важка, а тому для неї ота кімнатка дідуса Антоніо стала своєрідною схованкою. «Дідусь був дуже добрим. Завжди мене захищав; у тій родині, де ніхто ніколи не всміхався, він єдиний усміхався завжди».

Після неї народжуються іще дві доньки: Неера у 1932 році і Паола в 1938-му. Пізніше, коли дівчата вже виростуть, подружжя удочерить дівчинку-сироту, Елізабетту. Едоардо відразу починає сприймати Оріану як єдиного хлопчика в родині. «Мій батько дуже засмутився, що я народилася не хлопцем. А тому повіз мене з собою на полювання». Він учив її стріляти, завжди тримав коло себе. Коли настає сезон перельоту дроздів, які зграями кружляли над полями, він будить доньку на світанку і разом з нею влаштовується у мисливській будці. Через багато років Оріана згадуватиме все у деталях. Морозне ранкове повітря, втуплені в небо очі, голоси, що переходять у шепіт. «Якщо полетить зліва, — мій. А якщо справа — твій. А як налетять купою, стрілятимемо разом. Один, два, а на три — стрілай». — «Добре, татку!»

* * *

Едоардо Фаллачі — чоловік неговіркий, вимогливий до інших і до себе. Ростить старшу дочку як солдата. Один із найяскравіших споминів про дитинство в Оріані завжди пов'язується з тією батьківською суворістю. Ось їй уже п'ятнадцять, вона йде з батьком вулицею Флоренції, коли починають вити сирени повітряної тривоги. Вони забігають до якогось під'їзду. Гудіння літаків наростає. Оріані страшно, але вона не наважується обійняти батька. Сидить у кутку, обхопивши коліна руками. Коли починають падати перші бомби, від яких дрижать підлога й стіни, не стримується і заходиться схлипуваннями. Ляпас застас її зненацька і забиває дихання. «Дівчина не повинна плакати», — сичить тихо батько. Оріана часто згадуватиме

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.